

19.11.2024

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027

§ 179

Kunnanhallitus 05.11.2024 § 179

Talousarviosta ja suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi”.

Talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitaminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on antanut vuoden 2025 talousarvion laatimisohjeet kokouksessa 18.6.2024 / 103 §. Ohjeiden mukaan vuoden 2025 talousarvioesitys laaditaan siitä lähtökohdasta, että kunnan järjestämistä kuuluviin tehtävien nykyinen palvelutaso pystytään säilyttämään. Uusia menokehitystä lisääviä toimintoja ei voida käynnistää muutoin kuin pakottavista syistä. Laadintaohjeisiin sisältyi lautakuntia sitova talousarviokehitys, jossa vuoden 2025 toimintakateavoitteeksi asetettiin 5,9 milj. euroa. Kehyksen perusteella vuoden 2025 talousarvion arvioitiin muodostuvan 500 000 euroa alijäämäiseksi.

Lautakuntien on tullut antaa oman toimialueensa talousarvioehdotukset 4.10.2024 mennessä. Lautakuntien esitysten perusteella vuoden 2025 talousarvion toimintajäämä on noin 6,5 milj. euroa, joten kunnanhallituksen asettama toimintakatekehitys ylittyi noin 0,6 milj. eurolla.

Ilman sopeutustoimia vuoden 2025 talousarvio on lähes 1,4 milj. euroa alijäämäinen. Kunnanjohtajan alustavaan tasapainotusesitykseen on toimialajohtajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta sisällytetty tarkistuksia, tulonlisäyksiä ja sopeutustoimia, joiden yhteisvaikutus toimintakatteeseen on 280 000 euroa. Lautakuntien esityksiin tehdyt oikaisut heikentävät toimintakatetta 150 000 euroa, joten toimintakatteen yhteismuutos on 130 000 euroa. Tuloveroprosenttiin esitettävä korotus parantaa talouden tasapainoa arviolta 320 000 euroa.

19.11.2024

Esitetyillä toimilla vuoden 2025 talousarvio muodostuisi noin 0,74 milj. euroa alijäämäiseksi. Talouden tasapaino on edelleen heikko.

Talouden tasapainon parantaminen riittävässä määrin suunnitelmakaudella 2025-2027 edellyttää sekä veroprosenttien korottamista että merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia.

Esityslistan oheismateriaalina on lautakuntien talousarvioesitysten ja edellä esitettyjen alustavien talouden sopeutustoimien perusteella muodostuva tuloslaskelmaennuste vuodelle 2025.

Valmistelija

Esittelijä kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**Päätösehdotus** Kunnanhallitus:

- aloittaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelman käsittelyn

- sekä käy evästyskeskustelun talousarvion jatkovalmistelusta ja talouden tasapainotustoimenpiteistä

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Merkitään, että Jaakko Aromaa saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Kunnanhallitus 19.11.2024

496/02.02.00/2023

Kunnanjohtajan ehdotuksessa talousarvioon on tehty kunnanhallituksen evästysperusteella sopeutustoimia, jotka parantavat toimintakatetta 177 000 euroa. Lisäksi esitykseen on lisätty tuloja metsänmyynnistä ja vesimaksuista yhteensä 93 000 euroa. Edellä mainittujen sopeutustoimien ja tulonlisäysten lisäksi talousarvioon on tehty tarkistuksia ja korjauksia, jotka heikentävät toimintakatetta 188 000 euroa. Kokonaisuutena toimintakate on 82 000 euroa lautakuntien esitystä parempi.

Kunnanjohtajan vuoden 2025 talousarvioehdotuksen mukaan käyttötalouden menot ovat 8,25 milj. euroa ja tulot 1,85 milj. euroa. Toimintamenot ovat noin 26 000 euroa eli 0,32 % suuremmat kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa. Toimintatuotot ovat noin 197 000 euroa eli 9,63 pienemmät kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa.

19.11.2024

Toimintajäämän määrä ehdotuksen mukaan on 6,41 milj. euroa, mikä on noin 223 000 euroa ja 3,61 % enemmän kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa.

Talousarvioehdotus on päivitetty kunnanvaltuuston 14.11.2024 veroprosentteja koskevien päätösten mukaisilla verotuloarvioilla. Valtuusto määräsi vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 10,9. Kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan vuonna 2025.

Verotulojen kokonaismääräksi on arvioitu 4,71 milj. euroa. Kunnallisveron määräksi ehdotuksessa arvioidaan 3,73 milj. euroa, kiinteistöveroksi 0,60 milj. euroa ja yhteisöverotulojen osuudeksi 0,38 milj. euroa.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton esittämien laskelmien pohjalta. Valtionosuuksien määräksi talousarvioehdotuksessa on merkitty 1,70 milj. euroa, mikä on noin 0,18 milj. euroa ja 11,84 prosenttia enemmän kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa. Valtionosuuksien kasvu kuluvaan vuoteen nähden selittyy keskeisiltä osin TE-uudistuksen laskennallisella rahoitusosuudella. Uudistuksessa vastuu TE-palveluiden järjestämisestä ja kustannuksista siirtyy työvoimahallinnolta kunnille.

Talouden tasapainon vähimmäistason tavoitemittari on, että vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Talouden merkittävä epätasapaino huomioiden tavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista vuonna 2025. Talousarvioehdotuksen mukaan Pomarkun kunnan vuosikate vuonna 2025 on 0,13 milj. euroa negatiivinen ja tilikauden tulos on 0,79 milj. euroa alijäämäinen.

Myös taloussuunnitelmavuodet 2026-2027 ovat ehdotuksen mukaan alijäämäisiä. Pomarkun kunnan talouden tasapainottaminen taloussuunnitelmakaudella edellyttää tulopohjan vahvistamista, veroprosenttien korottamista sekä merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia.

Investointimenojen kokonaismäärä vuodelle 2025 on esityksen mukaan 255 000 euroa. Merkittävin investointi talousarviossa on 170 000 euron määräraha koulutien leventämiseen. Investoinnit jäävät esityksen mukaan merkittävästi edellisvuosia alemmalle tasolle vuosina 2025-2027.

Talousarvioehdotukseen sisältyy lainanottoa 1,18 milj. euroa. Lainanlyhennykset huomioiden lainakannan nettomuutos on 0,39 milj. euroa. Lainamäärä vuoden 2025 lopussa on ehdotuksen mukaan 7,53 milj. euroa eli 3 859 euroa/asukas. Keskimääräinen lainakanta kunnissa vuonna 2023 oli 3 365 €/asukas. Kunnan lainakanta on kasvanut viime vuosien mittavien investointien seurauksena. Taloutta on välttämätöntä sopeuttaa tulevina vuosina lainakannan kasvun hillitsemiseksi.

Esityslistan liitteenä on kunnanjohtajan ehdotus vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaksi.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

19.11.2024

Päätösehdotus **Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 - 2027 taloussuunnitelman käsittelyä liitteenä olevan kunnanjohtajan esityksen pohjalta.**

Päätös

Lisätietoja

Täytäntöönpano